

ἐπομένου χειμῶνος εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν προπαρασκευῶν, τελέσας ἐν τῷ μεταξύ, ἐν Δίῳ τῆς Μακεδονίας, θυσίας μεγαλοπρεπεῖς εἰς τοὺς θεοὺς καὶ σκηνικοὺς ἀγῶνας εἰς τιμὴν τοῦ Διὸς καὶ τῶν Μουσῶν. Τοὺς ἀγῶνας τούτους πρῶτος ἐσύστησεν ὁ βασιλεὺς Ἀρχέλαος, ἀλλ' ἢ παροῦσα πανήγυρις, ἣτις διήρκεσεν ἡμέρας ἑννέα, διότι μία ἀνεδείχθη ἐπώνυμος ἡμέρα ἐκάστη τῶν Μουσῶν, ὑπῆρξε λαμπροτέρα ὅλων τῶν προηγουμένων. Ὁ βασιλεὺς ὑπεδέχθη εἰς σκηνὴν ἑκατοντάκλινον τοὺς στρατηγούς, τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς καὶ τοὺς πρέσβεις τῶν πόλεων, πολυτελῶς ἐνταῦθα αὐτοὺς ἐστίασας, ἐνῷ περίεξ ἅπας ὁ στρατός, εἰς πολυαριθμὸν καθηήμενος τραπέζας, μετεἶχε συγχρόνως τῆς εὐωχίας ἐκείνης καὶ εὐθυμίας. Κατὰ δὲ τὰς πρῶτας ἡμέρας τοῦ ἔαρος τοῦ 334 συνήθροισεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπεθεώρησε, μεταξὺ Πέλλης κατ' Ἀμφιπόλεως, τὸν στρατὸν τὸν ὠρισμένον ἐπὶ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἀσίας, ἐνῷ ὁ στόλος αὐτοῦ ἦτο ὡσαύτως ἑτοιμος νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἐπιχειρήμα. Τὴν μεγάλην ταύτην καὶ ἐνιαίαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ στρατείαν διὰ τε τὰς περιπετείας αὐτῆς καὶ τὰ ἀποτελέσματα εἶδομεν ὅτι εἶχεν ἀποφασίσει ἤδη ὁ Φίλιππος καὶ ἐκύρωσάν ἐπανειλημμέναι τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνος σύνοδοι. Νεώτερα πολέμου ἀφορμαὶ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Περσίας δὲν ἐδόθησαν, τοῦλάχιστον δὲν ἐδόθησαν τοιαῦτα σπουδαῖα, ἀλλ' ἀρχαῖαι ὑπῆρχον πολλαὶ καὶ ἰσχυραί. Περὶ τὰ μέσα τῆς ἔκτης ἑκατονταετηρίδος οἱ Πέρσαι ἐπιτεθέντες πρῶτοι κατὰ τῶν ἐν Ἀσίᾳ ἑλληνίδων πόλεων ἐπέβαλον εἰς αὐτὰς τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν πόλεων ἐκείνων, περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, οἱ Πέρσαι οὐ μόνον αὐτὰς κατετρόπωσαν πολυειδῶς καταδυναστεύσαντες ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνταῦθα Ἑλλάδος ἐπεχείρησαν τὴν κατάκτησιν, δις ἐπ' αὐτὴν στρατεύσαντες καὶ μυρίας ὄσας ἐπενεγκόντες συμφορὰς καὶ ζημίας. Ἀποκρουσθέντες τελευταῖον καὶ πολλάκις ἠττηθέντες ἐν Εὐρώπῃ τε καὶ Ἀσίᾳ ἠναγκάσθησαν οὐ μόνον ἐκ τῆς πρῶτης νὰ ὑποχωρήσωσιν ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑλληνίδων πόλεων τὴν αὐτονομίαν νὰ ἀναγνωρίσωσιν. Ἀλλὰ βραδύτερον, ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὠφελούμενοι ἐκ τῶν ἐμφυλίων ἑλληνικῶν ἀγῶνων, ἀνέκτησαν αὐθις τὴν κυριαρχίαν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἑλληνίδων πόλεων. Ὁ βασιλεὺς Ἀγησίλαος ἐπεχείρησεν ἐν ἀρχῇ τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος τὴν ἀπὸ τῆς ξενικῆς δυναστείας ἀπαλλαγὴν τῶν ὁμογενῶν τούτων. Ἀλλὰ πάλιν μετὰ ταῦτα, ἐκ νέων ἐμφυλίων ἀγῶνων ὠφελούμενοι, οἱ Πέρσαι ἐπέβαλον τὴν θέλησιν αὐτῶν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐνταῦθα Ἑλλάδα διὰ προσταγμάτων ὑβριστικῶν, ἐπ' Ἀνταλκίδου τε καὶ ἐπὶ τῆς τῶν Θηβαίων ἡγεμονίας. Οἱ Πέρσαι λοιπὸν ἀπρόκλητοι ἐπετέθησαν πολλάκις κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνος, περιύβρισαν τὰ ἱερὰ αὐτοῦ, ἐπυρπόλησαν πλείστας πόλεις, ἐληλάτησαν πλείστας χώρας, καὶ νῦν ἔτι, ἕνεκα τῶν ἀδικόπων τῆς Ἑλλάδος διενέξωσαν, διετέλουν δεσπόζοντες ἀξιολόγου τοῦ ἔθνος μοίρας, ἦτοι ὅλων τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἑλληνίδων πόλεων. Τούτου ἕνεκα τὸ αἶσθημα τῆς ἐκδικήσεως καὶ τῆς ἱκανοποιήσεως ἐπεκράτει ἀείποτε ἐν Ἑλλάδι, εἰς τὰς ψυχὰς ὅλων τῶν ἀνθρώπων ὅσοι μετεωρίζοντο ὑπεράνω τῶν ἐμφυλίων ἐρίδων, ὅσας δὲ ἀπρητίζετο νέα τις τοῦ ἔθνος ἕνωσις, ἐν τῷ ἅμα ἀπεφασίζετο νέα ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατεία. Τοῦτο ἔπραξε τὸ ἔθνος, ἅμα ἠνώθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τὴν τῶν Ἀθηναίων ἡγεμονίαν. Τοῦτο ἔπραξε τὸ δεύτερον, ἅμα ἠνώθη ὑπὸ τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἡγεμονίαν. Τοῦτο ἦτο φυσικώτατον νὰ πράξῃ καὶ ἤδη ἅμα ἠνώθη αὐθις ὑπὸ τὴν τῶν Μακεδόνων ἡγεμονίαν (1). Δὲν θέλομεν παρασιωπήσει ὅτι οἱ ἱστορικοὶ ὑπολαμβάνοντες τὴν μακεδονικὴν ἡγεμονίαν ὅλως ἄλλοτρίαν

(1) Καὶ ἡ ἐνταῦθα ἀναφερομένη ἡγεμονία τῶν Μακεδόνων πρέπει νὰ νοηθῇ μόνον ὑπὸ ἑννοίας ἡγεμονίας στρατιωτικῆς ἐν τῷ κατὰ Περσῶν πολέμῳ π ρ ο σ ω π ι κ ῶ ς εἰς τὸν Φίλιππον καὶ εἶτα εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἀναγνωρισθείσης, οὐχὶ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας καθόλου οὐδ' ὑπὸ ἑννοίαν πολιτικὴν.

